

Liikenne- ja viestintäministeriö
PL 31
00023 Valtioneuvosto

Lausunto
14.02.2017

1/3
TEM/299/03.01.08/2017

kirjaamo@lvm.fi

Viite

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI LIIKENTEEN VAIHTOEHTOISTEN POLTTOAINEIDEN KÄYTTÖÖNOTOSTA JA JAKELUSTA

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on tutustunut hallituksen esitykseen *laiksi liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöönnotosta ja jakelusta* ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Lakiesityksellä pyritään edistämään vaihtoehtoisten polttoaineiden käyttöä liikenteessä, jotta liikenteen öljyriippuvuus voidaan minimoida ja liikenteen haitallisia ympäristövaikutuksia voidaan lieventää.

Lakiluonnoksen ympäristötavoitteiden lisäksi se tukee kotimaisen polttoainealan tuotekehitystä, jossa on saavutettu merkittävää kehitystä fossiilisten polttoaineiden korvaamisessa. Lisäksi vaihtoehtoisten polttoaineiden kotimainen valmistus, jota ollaan lisäämässä merkittävästi, parantaa polttoaineiden osalta omavaraisuutta ja huoltovarmuutta. Polttonesteiden ja -kaasujen lisäksi laissa tuetaan sähköautojen käyttöä edistämällä niiden latauspisteiden tarjontaa.

Lakiehdotuksella pannaan täytäntöön *vaihtoehtoisten polttoaineiden infrastruktuurin käyttöönnotosta annettu direktiivi 2014/94/EU*. Direktiivissä säädetään jäsenmaan tasolla toteutettavista toimenpiteistä, joilla varmistetaan vaihtoehtoisten polttoaineiden syrjimätön saatavuus. Tällaisia tavoitteita on direktiivissä esim. kansallisia toimintakehyksiä koskevassa 3 artiklassa. Artikloissa 4 - 6 säädetään sähkön, vedyn ja maakaasun jakelusta liikennettä varten. Nämäkin ovat jäsenmaalle asetettuja velvoitteita. Toisaalta direktiivissä on energian jakeluun tarvittavien jakelu- ja latauspisteiden teknisiä vaatimuksia ja määritelmiä 2 artiklassa ja liitteessä II. Näiden jäsenmaatasoisten tavoitteiden ja jakeluasemaa koskevien vaatimusten keskinäinen suhde ei lakiluonnoksessa selkeästi avaudu ja mihin toimenpiteisiin toiminnanharjoittajat ovat velvoitettuja uuden lain voimaantullessa. Lakiluonnoksesta tai sen perusteluista ei esimerkiksi käy ilmi, onko tarkoitettu, että kaikkien olemassa olevien liikennettä palvelevien polttonesteiden jakeluasemien olisi oltava jatkossa valmiit tarjoamaan kaikkia vaihtoehtoisia polttoaineita. Jos jakeluasemilla on tällainen velvoite, niin mihin mennessä valmius on saavutettava? Mikäli kyse on lähinnä toiminnanharjoittajan uudesta tietojenantovelvoitteesta uusia polttoaineita tarjottaessa, lakiluonnoksessa ei ole toisaalta

säädetty minkäänlaista siirtymäaikaa siitä, mihin mennessä muutokset toimintaan tulee toteuttaa.

Jakeluaseman tasolla direktiivin tarkoittamien kaikkien vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelu ei ole välttämättä mahdollista. Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005, jäljempänä kemikaaliturvallisuuslaki) mukaan polttonesteiden jakeluaseman toiminta ei koskaan ole laajamittaista vaarallisten kemikaalien toimintaa, ja sen lupa- ja valvontaviranomainen on alueellinen pelastuslaitos. Liikennettä palveleva maakaasun tankkauspiste puolestaan tarvitsee toiminnalleen aina Turvallisuus- ja kemikaaliviraston luvan. Polttonesteiden tankkaus ja maakaasun tankkaus poikkeavat turvallisuusvaatimuksiltaan huomattavasti, eikä näiden toimintojen yhdistäminen samaan jakeluasemaan välttämättä aina onnistu.

Lakiluonnos säätää yhtenäisistä teknisistä eritelmistä vaihtoehtoisten polttoaineiden lataus- ja tankkauspisteille. Tältä osin lakiluonnos sivuaa TEM:in hallinnonalan säädöksiä, jotka koskevat yleisesti vaarallisten kemikaalien teollista käyttöä ja vielä erikseen polttoaineiden jakeluasematoimintaa. Näissä säädöksissä näkökulmana on keskeisenä kemikaalien käsittelyn tekninen turvallisuus.

Sähköä lukuun ottamatta kaikki lakiluonnoksessa tarkoitetut vaihtoehtoiset polttoaineet kuuluvat kemikaaliturvallisuuslain ja sen nojalla annettujen alempien säädösten soveltamisalaan: valtioneuvoston asetus vaarallisten kemikaalien teollisen käsittelyn ja varastoinnin turvallisuusvaatimuksista (856/2012) ja valtioneuvoston asetus maakaasun käsittelyn turvallisuudesta (551/2009). Nykyisten liikenteen polttonesteiden jakeluasemien teknisistä määräyksistä on säädetty kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä vaarallisten kemikaalien käsittelystä ja varastoinnista jakeluasemalla (415/1998). Lakiluonnoksen mukaisten polttoaineeksi tarkoitettujen kaasujen säilytykseen ja tankkaamiseen tarkoitetut laitteet kuuluvat painelaitelain (1144/2016) soveltamisalaan. Lakiluonnoksen mukaisessa lataus- ja tankkauspisteessä sähköön lataus kuuluu sähköturvallisuuslain (1135/2016) soveltamisalaan.

Polttonesteiden jakeluasematoimintaa on ollut jo 1900-luvun alkupuolelta lähtien, ja sen teknisen turvallisuuden sääntely on vakiintunutta samoin kuin säädöksissä käytetty terminologia. Näin ollen olisi uudessa laissa tarpeen määrittää sen suhde jo olemassa oleviin jakeluasemia koskeviin säädöksiin, ettei muodostuisi käsitystä sen viittaamien teknisten eritelmien keskeisestä roolista turvallisuuden sääntelyssä. Nyt suhde keskeisiin teknisen turvallisuuden säädöksiin löytyy ainoastaan hallituksen esitykseen sisältyvästä nykytilan kuvauksesta. TEM ehdottaa lakiin lisättäväksi uutta pykälää määrittämään suhdetta olemassa oleviin teknisen turvallisuuden lakeihin.

TEM esittää lakiluonnoksen suhteen lisäksi seuraavat pykäläkohtaiset kommenttinsa:

3 § Poikkeukset soveltamisalasta

Pykälässä rajataan lain soveltamisalan ulkopuolelle direktiivin 2009/28/EY 2 artiklassa määritetyt biopolttoaineet. Kuitenkin nämä biopolttoaineet kuuluvat uudella lailla täytäntöön pantavan direktiivin 2014/94/EU soveltamisalaan. Pykälästä ei käy ilmi, miten näihin biopolttoaineisiin sovelletaan direktiiviä 2014/94/EU. Kun direktiivin sovelta-

misala on polttonesteiden osalta varsin kapea, niin ei ole tarkoituksenmukaista hajauttaa direktiivin 2014/94/EU edellyttämiä kansallisia toimia useaan säädökseen.

4 § Määritelmät

Kohdan 5) tankkauspiste on polttoaineen tankkausmahdollisuus kiinteän tai liikkuvan jakelulaitteen kautta. Määritelmässä jää maalla tapahtuvan tankkauksen osalta epäselväksi mitä liikkuvalla jakelulaitteella tarkoitetaan. Nykyisissä jakeluasemaa koskevissa säädöksissä lähdetään siitä, että säiliöt ja jakelulaitteet sekä niitä yhdistävät putkistot ovat kiinteitä teknisen turvallisuuden varmistamiseksi. Lisäksi jakeluasema varustetaan rakenteellisesti erilaisin eriste- ja pinnoitekerroksin, joiden avulla suojellaan jakeluaseman alla olevaa maaperää ja pohjavesiä. Polttoaineenjakehua esim. suoraan säiliöajoneuvosta ei ole sallittu siihen liittyvien vaarojen vuoksi. Laivojen bunkrauksessa liikkuva jakelulaite on ymmärrettävä käsite.

6 § Käyttäjälle annettavat tiedot

Pykälän 2 momentin säännöksen viittaus on epätasällinen. Siitä voi saada käsityksen, että kaikki 1 momentissa tarkoitettut tiedot on oltava esillä lataus- ja tankkauspisteissä. Ensimmäisen momentin 1 lauseen perusteella näyttäisi siltä, että lataus- ja tankkauspisteissä pitäisi luetella ne moottoriajoneuvot, jotka voivat pistettä käyttää. Tämä ei liene kuitenkaan säännöksen tarkoitus. Olennainen tieto on se, minkä standardin täyttävät ajoneuvot voivat pistettä käyttää.

Pykälän 3 momentissa säännellään kuka vastaa käyttäjille ja kuluttajille annettavan tiedon sisällöstä moottoriajoneuvoissa sekä niiden ohjekirjoissa. Velvollisuus edellä mainitun tiedon tuottamiseen on säädetty kaupalliselle toimijalle, joka voi olla auton myyjä, vuokraaja tai muu kaupallinen toimija, joka luovuttaa ajoneuvon käyttäjän käyttöön. Tuntuu luonnolliselta kohdistaa tämä velvoite ajoneuvon valmistajalle, jolla on oltava paras tietämys valmistamassaan ajoneuvossa käytettävistä polttoaineista. Seuraavaksi paras olisi auton maahantuoja, joka tuottaa ajoneuvon käyttöohjekirjan ja merkinnät kyseisen maan olosuhteiden ja kielivaatimusten mukaisesti. Käytettyjen autojen myyjällä tai vuokraamoyrityksellä ei voi olla parhaita edellytyksiä ajoneuvossa käytettävien polttoainelaatujen määrittämisen.

Pekka Timonen
Ylijohtaja

Harri Roudasmaa
Neuvotteleva virkamies

